

Täysistunto

Keskiviikko 4.3.2026 klo 14.00—18.04

8. Lakialoite laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta Lakialoite LA 34/2025 vp Mika Kari sd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Kari, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.49 **Mika Kari sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Esittelen lakialoitteen laiksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 11 §:n muuttamiseksi.

Vapaaehtoisella maanpuolustustoiminnalla on erityisen tärkeä rooli yhteiskunnassamme kokonaisturvallisuuden täydentäjänä. Erityisesti nykyisessä turvallisuustilanteessa sen toimintaedellytyksistä on tärkeää huolehtia mahdollisimman hyvin.

Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta säädetään vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa. Laissa säädetään muun muassa vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ja muun vapaaehtoisen maanpuolustustoiminnan sisällöstä, organisoinnista, valvonnasta sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen MPK:n organisaatiosta ja julkisista hallintotehtävistä. Lain 1 §:ssä säädetyn mukaisesti vapaaehtoisella maanpuolustuksella kehitetään muun muassa kansalaisten ja viranomaisten valmiuksia osallistua yhteiskunnan tukemiseen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä edistetään maanpuolustuskykyä.

Nyt käsittelyssä olevassa lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia sen 11 §:n osalta liittyen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnan rahoitukseen.

Arvoisa puhemies! MPK hoitaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen julkista hallintotehtäväänsä vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 7 §:n mukaisesti. Se vastaa muun muassa sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen, MPK:n tutustumistoiminnan sekä MPK:n kansainvälisen koulutustoiminnan järjestämisestä, kehittää naisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja järjestää siihen liittyvää koulutustoimintaa. Se myös ohjaa, tukee ja yhteensovittaa jäsenjärjestöjen maanpuolustuskoulutusta. Ilman tarvittavia työ- ja koulutusvälineitä tai esimerkiksi kansainvälistä harjoitustoimintaa MPK:lla ei kuitenkaan olisi mahdollisuutta hoitaa näitä julkiseen hallintotehtäväänsä kuuluvia tehtäviä laissa säädetysti ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Onkin ongelmallista, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

näiltä osin MPK:n on turvaututtava omassa toiminnassaan ulkopuoliseen rahoitukseen, vaikka koko toiminnan perusta on lähtökohtaisesti julkisissa hallintotehtävissä.

Kiinnostus vapaaehtoista maanpuolustustoimintaa kohtaan on muuttuneen turvallisuusympäristön myötä kasvanut, ja tarpeet tälle toiminnalle ovat lisääntyneet. Erityisesti MPK:n määrärahopaineet ovat viime vuosina kasvaneet niin lisääntyneen kysynnän kuin myös yleisen kustannustason nousun vuoksi.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa ehdotetaan, että vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 11 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että valtionavustusvaroja voitaisiin käyttää julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuvien toimintamenojen lisäksi myös julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyviin hankintoihin ja harjoitustoimintaan, mikä ei siis nykyisen lain mukaan ole mahdollista. Aloitteen tavoitteena on lisätä kestävyyttä, joustavuutta ja ennakoitavuutta MPK:n toiminnan järjestämiseen ja sille säädetyn julkisen hallintotehtävän hoitamiseen poistamalla varojen käyttöön liittyvät haitalliset hallinnolliset esteet.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi jatkossa käyttää valtion avustusvaroja kaikkeen toimintaansa, jotta esimerkiksi tarpeellisten työ- ja harjoitusvälineiden hankkimisen osalta ei aiheudu turhia kapeikkoja ja jotta yhdistys ei joudu näiden osalta turvautumaan ylimääräisiin avustuksiin. Viime vuosina meillä on valitettavasti ollut tilanteita, joissa julkista hallintotehtävää hoitava yhdistys ei ole saanut valtiolta riittävää rahoitusta sille säädettyjen tehtävien hoitamiseen, vaan se on joutunut hakemaan toistuvasti erilaista tukea ja avustusta, muun muassa eduskunnan niin sanottuja joululahjavarjoja ja niin edelleen, oman tehtävänsä täydentämiseksi. Tämä ei ole kestävä ja ennakoitava tapa toteuttaa yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta keskeisen vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoitusta. Myös puolustusvaliokunta on kiinnittänyt huomiota ongelmaan ja pitänyt tärkeänä, että asiaan saataisiin pysyvä, MPK:n lakisäätteiset tehtävät ja toiminnan laajuuden huomioon ottava ratkaisu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

17.55 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteessa esitetään muutosta vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettuun lakiin siten, että Maanpuolustuskoulutusyhdistys voisi käyttää valtionavustusvaroja nykyistä joustavammin julkisen hallintotehtävänsä hoitamiseen. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että rahoitusta voitaisiin käyttää toimintamenojen lisäksi myös hankintoihin ja harjoitustoimintaan.

Vapaaehtoinen maanpuolustus on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Muutunut turvallisuusympäristö on lisännyt kansalaisten kiinnostusta koulutukseen, varautumiseen ja maanpuolustustaitoihin. Samalla MPK:n toimintaan kohdistuvat paineet ovat kasvaneet, kun kysyntä on lisääntynyt ja kustannustaso noussut.

MPK hoitaa laissa säädettyä julkista hallintotehtävää. Se järjestää sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta, turvallisuus- ja varautumiskoulutusta sekä tukee viranomaisia ja Puolustusvoimia koulutustoiminnassa. MPK:n kursseille osallistuu vuosittain suuri määrä suomalaisia eri ikäryhmistä. Toiminta perustuu vahvaan vapaaehtoisuuteen, mutta samalla se on kiinteä osa kansallista varautumista. Jotta yhdistys voisi toteuttaa tehtävänsä asianmukaisesti, sillä on oltava käytössään tarkoituksenmukaiset koulutusvälineet, varusteet ja mahdollisuus järjestää harjoituksia. Nykyinen sääntely on aiheuttanut tilanteita, joissa yhdistyksen on täytynyt hakea ulkopuolista rahoitusta sellaisiin menoihin, jotka liittyvät suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

raan sen lakisääteiseen tehtävään. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista eikä hallinnollisesti selkeää.

Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteen tavoitteena on lisätä toiminnan ennakoitavuutta ja kestävyyttä poistamalla rahoituksen käyttöön liittyviä kapeikkoja. Kun valtionavustusta voidaan käyttää laajemmin julkisen hallintotehtävän toteuttamiseen, toiminta selkeytyy ja hallinnollinen taakka kevenee. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksistä huolehtiminen on tärkeää nykyisessä turvallisuustilanteessa. On perusteltua arvioida, vastaako nykyinen lainsäädäntö käytännön tarpeita ja mahdollistaako se MPK:n tehtävien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen hoitamisen. Tämä lakialoite nostaa esiin tärkeän kysymyksen rahoituksen joustavuudesta ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen vahvistamisesta osana Suomen kokonaisturvallisuutta. [Mika Kari: Kiitos!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

17.57 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Jos äsken käsiteltiin tärkeää lakialoitetta meidän koulutusjärjestelmämme ja perusopetuksen koulutuksellisen tasa-arvon puolesta, niin nyt käsitellään vähintään yhtä tärkeää aloitetta koskien meidän maamme kokonaisturvallisuutta ja meidän turvallisuuden vapaaehtoisia toimijoita, joita Maanpuolustus-koulutusyhdistys edustaa.

Kiitän edustaja Karia tästä erinomaisesta aloitteesta, johon sain itsekin allekirjoitukseni antaa tärkeälle asialle. Meillä hallinto- ja turvallisuusjaostossa, jossa istun, ollaan lähes joka vuosi tästä MPK:n rahoituksesta huomautettu ja kannettu huolta. Tämä, miten edustaja Kari kuvasi sitä, että rahoitusta tulee joululahjarahoista ja ollaan myöskin ulkopuolisen rahoituksen varassa siellä MPK:ssa, on — voisi sanoa — kestämaton tilanne, koska se paine ja tarve koulutuksen lisäämiselle ja vapaaehtoiselle maanpuolustukselle on ihan valtavan suuri, ja luonnollisesti tämänhetkinen turvallisuustilanne varmasti tätä myös ruokkii voimakkaasti. Minun mielestäni olisi kyllä varsin suorastaan häpeällistä, jollemme me tarttuisi tähän tarpeeseen ja tähän suomalaisten voimakkaaseen maanpuolustustahtoon. Siksi-kin tämä esitys on äärimmäisen tärkeä ja kannatettava.

Meidän tulee muistaa kuitenkin, että MPK:lla on tämä kuvattu vahva julkinen tehtävä, josta sitten tuntuu, että kuitenkin tässä rahoituskeskustelussa se ikään kuin siirretään hieman syrjään. Tätä jokavuotista keskustelua MPK:n edustajien kanssa nimenomaan siellä hallinto- ja turvallisuusjaostossa on ollut kyllä hieman tuskallistakin kuulla. Olemme kyllä antaneet myöskin puolustusministeriölle hyvin voimakasta viestiä tästä, mutta jostain syystä silti nämä sinänsä verrattain aika pienetkin lisäykset, jos ajatellaan puolustusministeriön kokonaismäärärahoja, ovat aina kuitenkin jääneet enemmän tai vähemmän roikkumaan. Sitten viime hetkellä on ikään kuin saatu se päätös, mutta tämä ei ole niille Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toimijoille mikään hyvä viesti, koska aina on tietynlainen epävarmuus siitä toiminnan rahoituksesta ja ennen kaikkea sen toiminnan kehittämisestä.

Kannatan vahvasti tätä erittäin hyvää lakialoitetta, jonka edustaja Kari on laatinut. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

18.01 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Ensiksi kiitokset edustaja Karille hyvästä aloitteesta, jonka olen itsekin allekirjoittanut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2026 vp

Vapaaehtoinen maanpuolustus on erittäin tärkeässä roolissa meidän yhteiskunnassamme ja varsinkin nyt, kun toimintaympäristö, turvallisuusympäristö, on vahvassa muutoksessa. Ihmisillä on huoli turvallisuudesta, ja on erittäin tärkeää, että he pääsevät osallistumaan maanpuolustukseen valitsemallaan tavalla. Tämä vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta on nimenomaan vahvasti vapaaehtoista. Siihen osallistuu paljon naisia, ja se on myös osa kokonaisturvallisuuttamme. Senpä vuoksi näen tämän aloitteen äärimmäisen tärkeänä.

Tässähän tavoitteena on poistaa juurikin niitä hallinnollisia esteitä rahoituksen suhteen, mikä on oikeasuuntaista varsinkin tässä ajassa. Siksi ilman muuta kannatan tätä edustaja Karin hyvää aloitetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

18.02 **Mika Kari sd:** Herra puhemies! Kiitoksia kannustavista puheenvuoroista. Tässä yhteydessä on mieluisaa taas nähdä, kuinka alleviivaamme meille yhteisiä asioita. Vapaaehtoinen maanpuolustuskenttä on meidän yhteinen kenttä. Siihen sopii tulla tuolta eduskunnan vasemmasta reunasta aina oikeaan reunaan ja puolueiden ulkopuoleltakin. Se on yhteistä tekemistä.

Vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta MPK:n puolella on budjetin näkökulmasta tällä hetkellä noin 10 miljoonan euron kokoinen toimintameno tärkeään asiaan, joka tavoittaa ihmisiä lähes vauvasta vaariin, Hangosta aina Lapin pohjoisimpiin osiin saakka. On tärkeää juuri sen takia joustavoittaa tätä hallinnollista rakennetta, joka MPK:n rahoituksessa nyt estää käytännössä valtionavun käyttämistä koko MPK:n toimintaan, joka ulottuu aina myös erilaisiin hankintoihin ja toimintaan. Sen takia tämän lakialoitteen tein.

Toivon, että tämä saa puolustusvaliokunnassa asian painoarvon ansaitseman käsittelyn, ja jos tämä ei vielä korjaannu tällä kaudella, niin toivottavasti se tulee seuraavan eduskunnan toimesta ja hallituksen toimesta vietyä maaliin, koska uskon, että tälle on laaja tarve. Tätä samaa tarvetta näemme puolustusvaliokunnassa puolueesta ja hallitusasetelmasta riippumatta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan.